

JÄSENKIRJE 1/2016

Kansainvälisten suhteiden tutkimuksen seura perustettiin 1.10.1993. Sen tarkoituksena on edistää kansainvälisten suhteiden sekä ulko- ja maailmanpolitiikan tutkimusta ja harrastusta Suomessa. Seuran toiminta-ajatuksena on monitieteisyys. Seura järjestää esitelmä- ja keskustelutilaisuuksia ja pyrkii harjoittamaan julkaisutoimintaa eri muodoissa.

Seuran johtokunnan valitsee syysvuosikokous. Toimintavuonna 2016 puheenjohtajana toimii Leena Malkki, varapuheenjohtajana Mikael Wigell ja sihteerinä Ohto Rintala. Muut jäsenet ovat Tuomas Forsberg, Minna Jokela, Antti Kaski, Tommi Koivula, Leena Kotilainen, Annina Kärkkäinen, Aini Linjakumpu, Juha Martelius, Ville Sinkkonen, Hanna Smith, Henri Vogt ja Juha Vuori.

Seuran jäsenmaksu toimintavuonna 2016 on 18 euroa; perustutkinto-opiskelijoilta 9 euroa. Yhdistyksiltä ja seuroilta jäsenmaksu on 16 senttiä/jäsen (vähintään 56 euroa). Kannatusjäseniksi voivat liittyä sellaiset yhteisöt, jotka haluavat tukea seuran toimintaa. Jäseneksi voi liittyä maksamalla jäsenmaksun KATSEen tilille Danske Bank FI74 8000 1570 2405 73. Viestiksi mukaan osoite ja sähköpostiosoite, niin jäsenkirje ja muu posti löytävät perille.

Osoite:
Kansainvälisten suhteiden tutkimuksen seura
c/o Poliitiikan ja talouden tutkimuksen laitos
Snellmaninkatu 14 A
00014 Helsingin yliopisto

Puheenjohtaja Leena Malkki
leena.malkki@helsinki.fi

Varapuheenjohtaja Mikael Wigell
mikael.wigell@fiia.fi

Sihteeri Ohto Rintala
ohto.rintala@helsinki.fi

KATSE Jäsenkirje
Ulkoasusuunnittelu: Maaret Eskola
Toimitus: Leena Malkki
Taitto: Leena Malkki
Julkaisija: Kansainvälisten suhteiden tutkimuksen seura

Sisällys

Puheenjohtajan tervehdys <i>Leena Malkki</i>	4
Tulevaisuuden lyhyt historia <i>Heikki Patomäki</i>	5
Tulevaisuusantropologiaa ja vuorikiipeilyä <i>Alexi Neuvonen</i>	7
Ne jyrää meitin! <i>Hiski Haukkala</i>	9
KATSE:n Aulanko-skenaariot – maailma vuonna 2028 <i>Leena Malkki</i>	12
The role of the European Union at the United Nations Human Rights Council Lectio praecursoria, 9.6.2016 <i>Hanna Tuominen</i>	15

Puheenjohtajan tervehdys

Leena Malkki

Tammikuun puolessavälissä järjestettiin KATSE:n viides kansallinen konferenssi Aulangolla Hämeenlinnassa. Konferenssin osallistujamäärissä tehtiin taas ennätys. Sen aikana kokoontui 15 työryhmää, joissa esitettiin yhteensä 86 paperia. Osallistujia oli yhteensä noin 120, jotka edustivat Helsingin, Itä-Suomen, Oulun, Jyväskylän, Lapin, Tampereen ja Turun yliopistoja, Maanpuolustuskorkeakoulua, Åbo Akademia sekä Rajavartiolaitosta, Ulkoasiainministeriötä, Puolustusministeriötä ja Ulkopoliittista instituuttia. Mukana oli tutkijoita myös SaferGlobesta, Nuorisotutkimusverkostosta, Åland Islands Peace Institutesta ja CMC Finlandista. Tämän lisäksi konferenssiin saapui osallistujia Tartun, Newcastleen, Nottinghamin, Regensburgin ja Brysselin yliopistoista.

Konferenssin teema, tulevaisuus ja ennakointi kansainvälisisten suhteiden tutkimuksessa, näkyi työryhmissä ja kaikille yhteisissä sessioissa. Perjantaina tulevaisuudentutkimuksesta esitelmöivät konferenssin ulkomaiset keynote-puhujat, professori Jörgen Randers Norwegian Business Schoolista ja tutkimusjohtaja Jerome Glenn Millenium Projectista.

Lauantaina konferenssi päättyi plenumiin, jossa pohdittiin tulevaisuuden tutkimuksen haasteita ja mahdollisuuksia. Jatkona konferenssissa käydyille keskusteluille pyysimme plenumin puhujia esittelemään lyhyesti itselleen erityisen tärkeän tulevaisuuden tutkimuksen kirjan. Esittelyt on luettavissa tästä jäsenkirjeestä.

Konferenssin aikana osallistajat saivat esitellä oman näkemyksensä maailmasta vuonna 2028. Tältä pohjalta kootut Aulanko-skenaariot ovat niin ikään ensi kertaa luettavissa tästä jäsenkirjeestä.

Lämmin kiitos teille, jotka osallistuitte Aulangon konferenssiin järjestäjänä, työryhmän vetäjänä, puhujana, työpaperin esittäjänä, kommentoijana, yleisönä ja hyvän hengen luojana. Konferenssi on selvästi vakiinnuttanut paikkansa tapahtumana, joka on paitsi hyödyllinen niin myös hauska ja kaikin puolin kolmen vuoden odotuksen arvoinen.

Konferenssin myötä käynnistyi kolmas ja viimeinen vuoteni KATSE:n puheenjohtajana. Tavoitteena on pitää lippu yhtä korkealla kuin tähänkin asti siiheksi, kun vetovastuu siirtyy seuraajalleni. Luvassa on ainakin pitkään puhutun mentorointitoiminnan aloittaminen ja tuttuun tapaan keskustelutilaisuuksia ajankohtaisista aiheista. KATSE saattaa vielä hyvinkin lähteä hetkeksi tien päälle.

Tulevaisuuden lyhyt historia

Heikki Patomäki

W. Warren Wagar (1998) *A Short History of the Future*, 3. painos, University of Chicago Press.
Jacques Attali (2009) *A Brief History of the Future* (käänt. Laggett, J.), Allen & Unwin.

W. Warren Wagar (1932–2004) omisti elämänsä tulevaisuudelle, H. G. Wellsin jalanjäljissä. Tulevaisuudentutkimuksen metodologioita ja ideologioita käsittelevässä kirjassaan Wagar oli aiemmin erottanut kolme suurta paradigmaa, teknoliberalismin, marxismin ja syväekologisen ajattelun. Kirjassaan *A Short History of the Future* hän luo yhden polun skenaarion maailmanhistoriasta, joista jokainen näistä vuorollaan määrittää suuntaa. ”Maapallo OY” eli pääoman viimeinen kausi päättyy 2030-luvun globaaliin lamaan, maailmanlaajuisten konfliktien eskalaatioon ja lopulta tuhoisaan ydinsotaan kesällä 2044. Katastrofin jälkeen maailmanpuolue saa eri vaiheiden jälkeen johtoaseman ja perustaa demokraattisen sosialistisen maailmanvaltion.

Maailmanvaltio jää kuitenkin välivaiheeksi. Ihmiskunta kehittyy – myös geneettisesti – ja kyllästyy maailmanvaltion byrokratiaan ja suuruuteen. Ihmiskunta äänestää pienuuden puolueen valtaan ja jakaantuu tuhansiin pienyhteisöihin, joista osa elää jo maapallon ulkopuolella muualla aurinkokunnassa. Useimpien yhteisöjen maailmankuva perustuu syväekologiseen radikaalidemokratiaan, vaikka mukaan mahtuu myös joitakin kapitalismin palauttajia, monarkisteja ja islamisteja.

Wagarin kirjansa pohjalta pitämät luennot olivat Binghamtonin yliopiston suurhitti, eikä syyttä. Kirjan tekee eläväksi muun muassa jokaisen luvun perään sijoitetut aikalaisten päiväkirjaotteet ja kirjeet. *A Short History of the Future* on kirjoitettu tulevaisuuden historioitsijoiden näkökulmasta. Alkuosan kuvitelma maailmanjärjestelmän kehittymisestä tuntuu liiankin tutulta. Kauppajärjestöt ja suuryhtiöt dominoivat maailmaa, teknologia kehittyy, avaruuden tutkimus etenee, viimeinen pitkä kasvusykli päättyy yhä syvempiin taloudellisiin ongelmiin, eriarvoisuus lisääntyy, sananvapaus kapenee ja valvonta lisääntyy, globaali lämpeneminen kiihtyy, ekotuho kärjistyy, länsi tekee sotilaallisia interventioita etelään ja arabimaailmaan ja radikaali poliittinen Islam perustaa uusia valtioita.

Francois Mitterrandin neuvonantaja toiminut Jacques Attali (s.1943) näkee 2000-luvun jokseenkin samoin kuin Wagar, mutta sijoittaa katastrofin hieman kauemmaksi tulevaisuuteen. Kirjoittajat eivät ole samaa mieltä kaikista mekanismeista ja prosesseista, jotka tulevaisuuden tuottavat, mutta silti analyyseissa on paljon yhteistä. Attalin mukaan amerikkalaisen imperiumin viimeinen kukoistuskausi jo ohi ja sen loppu käsillä. Sitä seuraa ei-territoriaalinen ”planetaarinen imperiumi” – diktatoriset maailmanmarkkinat ilman demokratiaa – joka jatkuu vuosisadan puoliväliin asti. Tämä järjestelmä kokee lopulta niin moraalisen kuin taloudellisen vararikon, jota seuraa planetaarinen sota. Yksityiset ja alueelliset entiteetit turvautuvat väkivaltaan ”ja kaikkia aseita voidaan silloin käyttää”. Jos katastrofista selvitään, mistä ei ole mitään takeita, seuraava vaihe on planetaarinen ”hyper-demokratia”.

Wagarin tarinassa itsekeskeisten suvereenien valtioiden ja kapitalistisen maailmantalouden järjestelmä on lähtökohtaisesti epävakaa. Lisääntyvä eriarvoisuus ja taloudelliset kriisit ja romahdukset vahvistavat vastakkainasetteluja ja lopulta yhtenä surkeana päivänä ydinsodan potentiaali aktualisoituu. Attalin tarinan metalogiikka perustuu ihmisen asteittaiseen, edistykseen vapautumiseen kaikista rajoitteista. Kapitalistisen maailmantalouden aikana niin yksilöllisen vapauden kuin markkinoiden ja demokratian kentät laajenevat ajan kuluessa, mutta näiden välillä on olennaisia jännitteitä ja perustavia ristiriitoja. Kapitalismin sisäisellä kilpailulla on oma geo-historiallinen logiikkansa: kaupungit, alueet ja valtiot luovat strategioita päästäkseen ytimeen / keskustaan ja pysyäkseen siellä. Globalisaatio ja teknologian kehittyminen tekevät tästä järjestelmästä yhä pidättelemättömämmän. Prosessit kiihtyvät, kestoajat ja aikahorisontit muuttuvat aina vain lyhemmiksi, ja individualistinen itsekeskeisyys tulee aina vain hallitsevammaksi.

Attalin ja Wagarin yhden polun tarinat maailmanhistorian seuraavista vaiheista saavat tukea esimerkiksi Thomas Pikettyn tuoreesta klassikosta *Capital in the Twenty-First Century* (2014). Pikettyn mukaan ainoastaan maailmansodat ovat onnistuneet kääntämään kapitalistiseen markkinatalouteen sisään rakennetun tendenssin kohti lisääntyvää eriarvoisuutta, joka rapauttaa demokratiaa, ja jolla on myös monia kokonaistaloudellisia vaikutuksia, jotka puolestaan voivat edesauttaa vastakkainasettelujen syvenemistä ja konfliktien laajenemista.

Skenaariot eivät ole ennusteita, vaan tarinamuotoisia kuvauksia tulevaisuuden mahdollisista episodeista ja prosesseista. Niiden tulkintoja mekanismeista ja prosesseista, tai niiden ennakoiteja ei ole helppo osoittaa vääriksi. Historia paljastuu vähin erin, mutta järjestelmät ovat avoimia, tapahtumat ovat tulkinnallisia. Kussakin prosessissa on monta vaihetta. Kaikesta tästä seuraa, että *ad hoc* selitysten keksiminen oman pääskenaarion puolesta on aina helppoa.

Nämä metodologiset seikat mielessäni olen itse kirjoittanut monia vaihtoehtoisia skenaarioita ja myös yrittänyt uudelleen arvioida niiden todennäköisyyksiä historian käänneiden ja uuden evidenssin ilmaantumisen myötä. Pidän (suhteellisen) rauhanomaisten muutosten skenaariota edelleen (melkein) todennäköisimpänä. On kuitenkin sanottava, että viimeisen reilun vuosikymmenen aikana jokseenkin kaikki prosessit ovat menneet huonoimman skenaarion polun mukaan. Huonoin skenario muistuttaa Attalin ja Wagarin tarinoita ihmiskunnan matkasta kohti katastrofia.

Mikä pahinta, sekä Attali että Wagar näyttäisivät oletttavan, että 2000, 2010- ja 2020-luvuilla vallitsee pitkä suhteellisen nopean talouskasvun vaihe. Mitään merkkejä tällaisesta ei kuitenkaan ole. Globaalikeynesiläisestä näkökulmasta käänne voi tulla vain, jos finansialisaation ja eriarvoistumisen prosesseja saadaan käännettyä ja esimerkiksi koostumuksen virhepäätelmästä kumpuavia ristiriitoja ylitettyä maailmantalouden hallinnassa.

Vaihe ”Maapallo OY” voi lopultakin jäädä paljon lyhemmäksi kuin mitä Attali ja Wagar kirjoissaan uskovat.

Tulevaisuusantropologiaa ja vuorikiipeilyä

Aleksi Neuvonen

Bertrand de Jouvenel (1964) *L'Art de la conjecture*, Monaco. Julkaistu englanniksi nimellä *The Art of Conjecture* (1967), Basic Books.

Tulevaisuuden tutkimuksen suhteellisen lyhyessä tieteellisessä traditiossa puhtaat teoriaopukset ovat olleet harvassa. Enemmistö kirjallisuudesta keskittyy kuvaamaan tietyn aihepiirin tulevaisuutta ja spekuloimaan (eli esittämään mahdollisia tulevaisuuksia) tästä kyseisestä muutoksesta käynnistyvällä laajemmalla yhteiskunnallisella murroksella. Huomattavasti harvalukuisempi joukko kirjoja ja artikkeleita kuvailee tulevaisuuden tutkimuksen menetelmiä ja tapoja niiden yhdistelemiseen.

Sisällöllisiä teemoja ja menetelmiä käsittelevässä kirjallisuudessa tulevaisuuden tutkimuksen teoria tyypistyy usein uskomukseen avoimesta, ei ennaltamäärätystä tulevaisuudesta. Tämän periaatteen ympärille onkin jo mahdollista rakentaa merkittävä määrä asioita: se, että on syytä esittää vaihtoehtoisia tulevaisuuksia, se, että tulevaisuutta on syytä tarkastella systeemisesti, ja se, että ihmisten valinnoilla on tulevaisuuden kannalta väliä.

Eräänlainen poikkeustapaus tulevaisuuden tutkimuksen perusteosten joukossa on Bertrand de Jouvenelin kirja *The Art of Conjecture* (joka on ilmestynyt alunperin ranskaksi nimellä *L'Art de la conjecture*). Se edustaa puhdasta spekulatiivista tulevaisuuden tutkimusta, eräänlaista tulevaisuusajattelun antropologiaa: teräviä havaintoja siitä, miten ihmiset rakentavat käsityksiään tulevaisuudesta ja miten ihmisten toiveet, pyrkimykset, pelot ja muut asenteet ohjaavat yhteiskuntien kehitystä.

de Jouvenelin teos on täynnä oivaltavia metaforia ja kielikuvia siitä, miten ihmiset tekevät tulevaisuutta ja kuinka tulevaisuutta tutkivan tulisi jäsentää ihmisten tulevaisuussuuntautunutta toimintaa.

Olen oppinut de Jouveneliltä ennen kaikkea sen, että ihmisten toiveet ja odotukset, toisaalta myös keskinäiset sopimukset ja konventiot, tekevät tulevaisuudesta ennakoitavaa. Vaikka tulevaisuus on avoin ja täynnä epävarmuuksia, ihmisten toiminta perustuu erilaisille subjektiivisille varmuuksille. Ne luovat vakautta ja luottamusta. Niitä ymmärtämällä voi päätellä jotain siitä, mihin suuntaan olemme menossa.

Yksi näistä kielikuvista liittyy vuorikiipeilyyn: Samalla tavalla kuin vuorikiipeilijän hakku vetää häntä ylöspäin ja kohti jotain, johon pääseminen on vielä epävarmaa, vetävät tulevaisuuteen suuntautuvat suunnitelmat ja odotukset ihmisiä kohti tulevaa. Ne ovat olemassa siinä missä hakkukin ja niiden kautta olemme yhteydessä (mahdolliseen) tulevaisuuteen.

Ranskankielinen alkuperäisversio teoksesta on julkaistu vuonna 1964. Sen yhteiskunnallinen konteksti on vahvasti teknokratisoituva ja vaurautta nopeasti kasvattava 1960-luvun alun Ranska. de Jouvenel pohtii ekonometrisiä ennusteita, erilaisia tilastomalleja ja kehityksen lineaarisuutta. Hän päätyy ehdottamaan, että ennusteet pitäisi jakaa kolmeen luokkaan: trendinomaisiin primäärisiin ennusteisiin, eri vaihtoehtoisia kehityskulkuja esittäviin sekundäärisiin ennusteisiin sekä tertiäärisiin ennusteisiin, joiden lähtökohtana on ymmärrys keskeisten päätöksentekijöiden omista preferensseistä, maailmankuvasta ja mahdollisista sidonnaisuuksista.

de Jouvenelin kirjan parasta antia ovat juuri tämänkaltaiset hierarkiat. Tulevaisuuksia jäseneltäessä on tärkeä tuntee hitaasti muuttuvat, suuret kehityskulut väestökehityksestä teollisuuden investointeihin mutta yhtäläillä ihmisten arvomaailman muutokseen tai pysyväsyyteen. Näiden usein lineaarisesti etenevien ilmiöiden päälle on mahdollista rakentaa systeemisiä kuvauksia ilmiöiden kerrannaisvaikutuksista ja kokonaan uusista ilmiöistä. Asioista, jotka vaikuttavat ihmisten asenteisiin, mutta joiden tulkinta on aina sidoksissa asenteisiin ja vallitsevaan kulttuuriin.

Historia ja tulevaisuus etenevät materiaalistien tekijöiden ja ihmisten toiveiden ja ideoiden yhteispelinä. Tulevaisuus ei ole vallassamme, sen suuntaa voi ohjata vain rajallisesti yksilöiden tai poliittisesti tehdyillä päätöksillä. Silti ihmisten luomien ideoiden syntyminen ja leviäminen antavat tulevaisuudelle suuntaa. Uusien tulevaisuutta koskevien ideoiden synnyttäminen voi näin ollen olla tärkeä vallankäytön väline.

Tässä näkemyksessä de Jouvenel on hyvin ajankohtainen. Pitkästi samalla tavalla jäsenellään tulevaisuutta myös 2000-luvun taitteessa syntyneen transition management -lähestymistavan teorioissa. de Jouvenelin konteksti oli nopeasti kasvava teollisuusyhteiskunta, transition managementin jälkiteollinen, ilmastonmuutoksen ja resurssiniukkuuden varjostama yhteiskunta, jossa haetaan keinoja ohjata yhteiskunnan suuria teknologisia järjestelmiä (energiahuoltoon tai liikennejärjestelmää) kohti uutta paradigmaa. Trendinomaisen kehityksen valossa tämä vaikuttaa mahdottomalta tehtävältä. Mutta entäpä jos osaamme (de Jouvenelia seuraten) iskeä hakkumme oikeaan kohtaan ja kiivetä ylös uutta reittiä?

Se jyrää meitin!

Hiski Haukkala

Nick Bostrom (2014) *Superintelligence . Paths, Dangers, Strategies*. Oxford University Press.

Johtavan filosofin pätkähullulta kuulostava varoitus superälykkään keinoälyn vaaroista ihmiskunnalle on syytä ottaa vakavasti.

Jotkin kirjat iskevät kuin miljoona volttia. Alati kasvavassa ennakoitikirjallisuuden tarjonnassa Oxfordin yliopiston filosofian professorin Nick Bostromin kirja *Superintelligence* kuuluu näihin. Se avaa yllättävän ja pelottavan tulevaisuudenkuvan, varoittaa ja kehottaa varautumaan hurjilta kuulostaviin kehityskuluihin, mutta samalla tarjoaa ja kehittää ajatuksia ja toimintamalleja, joiden avulla asioihin on mahdollista vielä vaikuttaa. Tässä nähdäkseni keskeisen tärkeä resepti hyvälle tutkimukselle ja haaste myös meille kansainvälisten suhteiden tutkijoille, jotka vain harvoin kykenemme täyttämään näitä kriteereitä.

Mitä sanoisit, jos vuonna 2050 ihmiskunta, tai vaikkapa vain sen muutama edustaja, käynnistäisi ja kytkisi tietoverkkoon ylivoimaisen tehokkaan keinoälyn? Entä jos se antamamme tehtävän mukaan varmistaisi ihmiskunnan onnellisuuden istuttamalla kaikkien ihmisten aivojen mielihyvakeskukseen elektrodin, joka stimuloisi tuottamaan kaikille maksimaalista ja loputonta, mutta toimintakyvyttömäksi tekevää nautintoa? Tai, mikä vielä hurjempaa, lataisi kaikkien ihmisten tietoisuuden virtuaaliavaruuteen, vääntäisi siellä nautintomaiskat kaakkoon ja tallentaisi siitä noin 10 sekunnin mittaisen pätkän kovalevyille soittaen sitä luuppina ajasta ikuisuuteen. Ja sitten tuhoaisi fyysiset ruumiimme tarpeettomina. Tehtävä suoritettu.

Hullua, eikö totta? Pelottavaakin? Ja useiden asiantuntijoiden mukaan voit nyt vaikka yksin tein heittää kolikkoa siitä, onko tämä totta vuoteen 2050 mennessä, kenties jo aiemminkin. Ellemme sitten sitä ennen onnistu varmistamaan, että kykenemme kontrolloimaan tuota käsiemme kautta syntymässä olevaa uutta kosmista luonnonvoimaa.

Tämä on paini, jonka joudumme käymään kädet selkiemme taakse sidottuina. Ihmiskunta on tilanteessa, jossa älyllisesti lähtökohtaisesti vähäpätöisimpinä koetamme kehittää – osin myös arvilla – logiikkaa, normeja ja filosofiaa, joilla voisimme koettaa ohjata käsiemme kautta syntymässä olevan ylivoimaisen olion tulevaa kehitystä. Ja syntymässä se on, sillä teknologinen kehitys vie jatkuvasti pidemmälle tähän suuntaan.

Perusongelma on, että keinoälyn käynnistyttyä, ja päästyä ulos laatikostaan tietoverkkoon, aloittaa se omalakisena kehityksensä. Ihmisen aikakäsityksessä tämä tulee todennäköisesti olemaan räjähdysmäisen nopeaa ja siten parhaimpienkin hallintapyrkimystemme ulottumattomissa. Kyse on vain päivistä, jopa tunteista.

Oxfordin yliopiston filosofian professori ja sen ihmiskunnan tulevaisuutta pohtivan instituutin johtaja Nick Bostrom pohtii tätä teemaa huikaisevassa kirjassaan *Superintelligence*. Kirja on eittämättä yksi tärkeimmistä teknologiaa ja niin sanottuja eksistentiaalisia – eli ihmiskunnan tulevaisuutta lajina mahdollisesti uhkaavia – riskejä koskettelevista kirjoista. Se on samalla sekä hätkähdyttävä kuvaus teknologian kehitykseen liittyvistä riskeistä että syvälinen ja oppinut pohdinta niistä keinoista, joilla tilanteeseen on mahdollista yrittää vaikuttaa ja sopeutua.

Kirjan nyanssien tiivistäminen on mahdoton tehtävä eikä tämä lyhyt arvio voi tehdä niille oikeutta. Siksi kehotankin kaikkia tarttumaan kirjaan rohkeasti ja suositan myös sen suomentamista. Vaikeasta teemasta ja kunnianhimoisuudesta huolimatta se on kirjoitettu varsin luottavasti. Vaikeampi matemaattinen perustelu on laitettu lähinnä loppuviitteisiin. Yleensä hankalaksi koettujen loppuviitteiden lukemista uskaltaa kuitenkin suositella: niistä löytyy paljon lisätietoa ja myös muutama ainakin tutkijasta varsin hauska vitsi vakavaa aihetta hieman keventämään.

Superintelligence houkuttelee myös muihin, laajempiin johtopäätöksiin. Eräs on, että teknologinen muutos on nopeutumassa ja ihmiskunta on tilanteessa, jossa se koettaa pohtia ja hallita ilmiötä ja trendejä, jotka vielä hetki sitten vaikuttivat tieteiskirjallisuudelta.

Tästä seuraa toinen, jonka mukaan nykyiset demokraattiset järjestelmämme eivät kuitenkaan kykene tämänkaltaiseen rationaaliseen pohdintaan, strategiseen ajatteluun ja toimintaan. Päinvastoin, johtajuuden kriisi ja siihen liittyvä strategisen odotushorisontin lyhentymisen lähestulkoon kvartaalitasolle tekee tämänkaltaisesta toiminnasta käytännössä mahdotonta. Kuka on kiinnostunut äänestämään vaaleissa ehdokasta, joka sanoo ottavansa tehtäväkseen varmistaa eksistentiaalisten riskien hallinnan vuosikymmenien päähän ulottuvalla aikajänteellä?

Kolmanneksi, globaalihallinnon ongelmat sekä ylipäätään kansainvälisen politiikan nykyiset ja osin ikivanhatkin realiteetit tekevät tilanteesta vielä astetta vaikeamman. Monenkeskisen päätöksenteon kasvava kriisiytyminen osuu aikaan, jolloin toimivan ja pitkäjänteisen globaalihallinnan tarve kasvaa käytännössä päivittäin. Teknologinen kehitys on vain yksi horisontissa hämmöttävistä haasteista.

Kauhistuttavien, mutta kuitenkin raudanlujasti teknologisissa realiteeteissa kiinni olevien visioiden maalaamisen ja avaamisen lisäksi Bostrom tekee, onneksi, kirjan lopussa myös muutaman rakentavan ehdotuksen. Superälykkään keinoälyn rakentamisprosessia, käyttöönottoa ja toimintaa sekä helpottaa että sen turvallisuutta lisää mikäli hyvissä ajoin ihmiskunta omaksuu vahvan normin siitä, että sitä tullaan käyttämään kaikkien ihmisten hyödyksi. Näin on mahdollista koettaa hallita niitä vaarallisia eturistiriitoja, joita loputtoman vallan lähteen päätyminen kenties vain pienen ihmisryhmän tai yhden valtion käsiin saa vääjäämättömästi aikaan.

Tämän lisäksi ihmiskunnan tai ainakin sen kykenevempien osien tulisi aktiivisesti valmistautua sen varmistamiseen, että erittäin suurella todennäköisyydellä tapahtuva siirtymä superälyn johtamaan maailmaan tapahtuu ihmiskunnan keskeisten arvojen ja tavoitteiden kannalta kestävästi ja turvallisesti. Bostromin mukaan tämä vaatii tuekseen syvällistä strategista ajattelua sekä riittävien moraalisten, eettisten, filosofisten ja ylipäätään tietopohjaisten valmiuksien kehittämistä. Eräs kirjan keskeinen viesti onkin, että tämä työ on vasta aivan aluillaan ja pitää aloittaa välittömästi.

Nämä suositukset tarjoavat Suomelle rohkean ja innovatiivisen kansainvälisen profiilin paikkaa. Eräs huolenaihe Ukrainan konfliktin ja Venäjän kehityksen valossa on liittynyt Suomen romahtamiseen ahtaaseen ja sisäänpäin kääntyneeseen kansainväliseen rooliin. Venäjän haaste on otettava erittäin vakavasti, mutta on samalla miellellävä, että Venäjä on samalla myös Suomea vanhoihin uhkakuviin, ajatusmalleihin ja toimintatapoihin sitova tekijä. Ajatuksellisesti emme voi jäädä niiden vangiksi tai olemme vaarassa jättää huomiotta paljon suurempia ja tulevaisuutemme kannalta vähintään yhtä tärkeitä globaaleja trendejä ja teemoja.

Liian usein Suomi on myös myöhästynyt uusissa trendeissä, josta vaikkapa rauhanvälityksen myöhäinen kohoaminen Suomen ulkopolitiikan asialistalle on osoitus. Keinoälyn haitallisten vaikutusten sekä laajemmin katastrofaalisten ja jopa eksistentiaalisten riskien vaikutusten minimoimiseen tähtäävien kansainvälisten normien luomisen ja levittämisen tulisi löytää tiensä Suomen globaalipolitiikan asialistalle, ajan mittaan jopa sen keskiöön. Tarjolla voi olla tilaisuus Suomelle omaa profiilia luovaan aloitteellisuuteen: teema ei ole (enää) mitään huuhaa-hommaa, vaan on löytänyt tiensä jo vaikkapa Davosin huippukokoontumisten asialistoille. Valtiotason toimijat eivät kuitenkaan ainakaan vielä kovin näkyvästi ole profiloituneet näissä kysymyksissä.

Toiseksi Suomen tulisi kantaa kortensa kekoon yllä mainittujen riittävien valmiuksien kehittämiseksi. Tähän Suomella olisi myös jo valmis foorumi. Kolmivuositain jaettava Millennium-palkinto voisi toimia alustana, jossa juhlittaisiin ei vain teknologista kehitystä ja sen riemuvoittoja, vaan pohdittaisiin ja tuettaisiin potentiaalisesti eksistentiaalisia riskejä tarjoavien teknologioiden turvallista käyttöä ja hallintaa. Jos superälykkään keinoälyn pohtiminen tuntuu liian utopistiselta tähän hätään (vaikka ei välttämättä pitäisi), niin muitakin pakottavia teemoja on tarjolla synteettisestä biologiasta aina nanoteknologiaan asti.

Superintelligence on tärkeä kirja ja sen tulisi olla pakollista luettavaa kaikille teknologian kanssa tekemisissä oleville – siis käytännössä koko ihmiskunnalle. Sen avaamat visiot tuntuvat mahdottomilta ja pelottavilta, mutta niiden ankkuroituminen jo käynnissä olevaan todelliseen teknologiseen kehitykseen pakottaa ottamaan teeman vakavasti. Emme myöskään voi jäädä odottamaan visioiden mahdollista realisoitumista, sillä silloin olisi jo aivan liian myöhäistä tehdä asialle mitään.

Kirja on myös väkevä osoitus siitä, että yliopistojen uudistamisen huumassa painotettu sovellettavien ja tuotteistettavien innovaatioiden painottaminen voi olla lyhytnäköistä, jopa vaarallista. Juuri näiltä ylivertaisen hyödyllisiksi koetuilta laitoksilta näet tulee se teknologia, joka huonosti suunniteltuna, toteutettuna ja hallittuna voi vielä uhata meitä kaikkia. Bostromin kirjan luettuaan on vaikea välttyä ajatukselta, että filosofia saattaa ajan mittaan osoittautua erääksi kaikkein politiikka-relevantimmista yliopistollisista oppiaineista.

Ihmiskunta on siirtymässä ajanjaksoon, jolloin lyhyen aikavälin poliittinen tai taloudellinen ajattelu – eli koko nykyinen toimintatapamme – alkaa aidosti uhata koko ihmiskunnan tulevaisuutta. Kirjan viimeisen sivun hiuksia nostattavasta toivottomuudesta huolimatta Bostrom antaa meille rohkaisua, että voimme yhdessä viisaasti toimien tehdä asioille vielä jotakin. Mutta tämän työn pitää alkaa jo tänään.

Kirjoitus on julkaistu aiemmin Kanavassa (3/2015: 56-57) sekä Suomen Kuvalehden sivuilla osoitteessa <http://suomenkuvalehti.fi/jutut/tiede/superalykas-keinoaly-voi-tuhota-fyysiset-ruumiimme/?shared=78918-ba832ce3-999>.

KATSE:n Aulanko-skenaariot – maailma vuonna 2028

Leena Malkki

Miltä maailma näyttää vuonna 2028? Tämä kysymys esitettiin Delfoi-hengessä KATSE ry:n konferenssin osallistujille tammikuussa 2016. Näkemyksiä kerättiin lomakkeella, jossa pyydettiin arvioimaan mm. sitä, miltä Suomi, Euroopan unioni ja Yhdysvallat näyttävät, mitkä tekijät ovat vaikuttaneet kansainvälisten suhteiden kehitykseen sekä kuka on Venäjän johdossa. Lomakkeen täyttäjät saivat itse valita, täyttävätkö lomakkeen yksin vai pienessä ryhmässä. Lomakkeita täytettiin yhteensä 21 ja täyttäjien nimiä ei kysytty.

Lähdekriittisenä huomautuksena mainittakoon, että lomakkeen täyttämällä oli mahdollista saada juomalippu. Jokainen voi itse arvioida, miten ja missä määrin tämä on saattanut vaikuttaa aineistoon.

Konsensusta Yhdysvaltain ja Kiinan suunnalla

Vastaaajien näkemykset tulevaisuudesta poikkeavat melko lailla toisistaan. Muutamasta asiasta oltiin kuitenkin pitkälti yhtä mieltä. Suomen tulevaisuus on voimakkaasti nivoutunut yhteen globaalien haasteiden ja Venäjän kehityksen kanssa. Kiinan suhteellinen asema tulee todennäköisesti parantumaan. Tämä yhdistettiin usein taloudelliseen kehitykseen, kun taas arviot siitä, missä määrin Kiinasta tulee kansainvälisen poliittisen järjestelmän napa tai voimakas sotilaallinen toimija, olivat vaihtelevia.

Yhdysvaltojen asema maailman johtovaltiona vaikuttaa suurimmasta osasta turvatulta, joskin sen johtoasema ei ole enää yhtä selvä ja vailla haasteita. Suursodan uhkaa ei pidetty merkittävänä, ja tulevaisuuden sotien uskottiin olevan pitkälti alueellisia tai valtioiden sisäisiä ja villakoiran ytimenä taistelu resursseista.

Kolme skenaariota

Tulevaisuudentutkimuksessa on suosittua esittää erilaisia skenaarioita tulevaisuudesta. Tässä hengessä ja luovaa ajattelua keitokseen lisäämällä vastausten pohjalta voidaan hahmottaa kolme kansainvälisen politiikan tutkijan skenaariota vuodelle 2028. Kutsuttakoon niitä juuriensa mukaisesti Aulanko-skenaarioiksi. Kuhunkin skenaarioon löytyy vastauksista kuta kuinkin yhtä paljon aineksia.

Skenaario 1: Anarkian ja ristiriitojen maailma

Euroopassa vallitsee kaottinen tilanne. Talouskasvu on hidastunut merkittävästi, hyvinvointivaltion rakenteet murtumassa kovaa vauhtia ja maahanmuutto Eurooppaan on kasvussa. Maanosa jakautuu yhä selvemmin hyvinvoiviin valtioihin ja toisaalta taantuviin ja sisäänpäin kääntyneisiin valtioihin. Kroonistuva sisäpoliittinen epävakaus vaivaa kaikkialla. Näin on myös Suomessa, jossa elintason kehittyminen ei ole vastannut odotuksia ja yhteiskunnan konsensus rakoilee voimakkaasti.

Venäjä on käynyt tai yhä käymässä läpi voimakasta sisäisen turbulenssin kautta. Sen ulkopoliitikasta on tullut entistä vihamielisempää ja aggressiivisempää, ja se pyrkii aktiivisesti haastamaan Yhdysvaltoja. Samalla sen yhtenäisyys on koetuksella. Pietari on alkanut irtautua Moskovan vaikutuspiiristä ja hakenut jäsenyyttä eurooppalaisissa järjestöissä. Kiina puolestaan on alkanut lähettää kansalaisiaan asumaan Venäjän puolelle.

Globaalit haasteet ovat käymässä hallitsemattomaksi varsinkin, kun globaalia hallintaa esiintyy vain toiveunissa. Ilmastonmuutoksen suhteen voidaan enää toivoa, että sen seurauksia pystytään edes jotenkin loiventamaan.

Tilanteen kehittymiseen tähän suuntaan on vaikuttanut suurvaltojen intressiristiriidat, sisäpoliittisten haasteiden heikentämät poliittiset johtajat ja sääntelemättömänä jatkuva globaali markkinakapitalismi, joka kärjistää entisestään taloudellista eriarvoisuutta.

Skenaario 2: Kompleksinen mutta hallittu haasteiden maailma

Euroopan integraatioprosessin vaikea vaihe jatkuu. Euroopan unioni ei ole enää yhtenäinen toimija, vaan sen sijaan purkautunut kehikoksi, jonka puitteissa valtiot tekevät yhteistyötä valituilla politiikkasektoreilla. Jos Eurooppa on aina ollut monimuotoinen alue, tämä on entistä ilmeisempää, ja eri alueiden välillä on monimutkainen jännitteiden verkosto. Tilanne on kuitenkin sillä hetkellä kaikesta huolimatta kohtuullisen vakaa. Euroopan maiden keskinäinen yhteistyö on vahvinta sisämarkkinoiden alalla, ja Eurooppa on vahvistanut suhteitaan erityisesti Intiaan ja Kiinaan.

Suomi on muiden Euroopan maiden tapaan joutunut sopeutumaan hitaampaan talouskasvuun ja jatkuvan vatuloinnin takia menettänyt kansainvälispoliittista asemaansa. Eurooppalaisen puolustusyhteistyön vahvistuessa Ahvenanmaa on remilitarisoitu ja Kotkaan on suunnitteilla NATO:n tukikohta.

Euroopan kannalta haasteellista on erityisesti Venäjän tilanne. Maa on edelleen autoritaarinen mutta epävakaa, koska siellä ei ole onnistuttu viemään läpi uudistuksia, jotka olisivat olleet välttämättömiä yhteiskunnalliselle vakaudelle ja tasapainoiselle talouskehitykselle. Vallassa on edelleen joku Putinin klaanin edustajista.

Globaalit haasteet ovat edelleen merkittäviä, mutta tilanne on vielä jotenkin hallinnassa, joskaan kestäviä ratkaisuja ongelmiin ei ole juuri saatu aikaan. Vaikka tilanne on vaikea ja globaalit ristiriidat merkittäviä, ristiaallokossa lautailu onnistuu kaikesta huolimatta kohtuullisesti, tosin ei välttämättä aina kovin korkein tyylipistein.

Tilanteen kehittymiseen tähän suuntaan on vaikuttanut ihmisten toiminnan polkuriippuvuus, valtioiden kyvyttömyys pitkän aikavälin strategiseen suunnitteluun ja globaalien valtasuhteiden muutos Yhdysvaltain suhteellisen aseman heikkenemisen ja uusien nousevien valtojen vahvistumisen myötä.

Skenaario 3: Vakauden ja globaalien vastuun maailma

Euroopan tilanne on vakaa ja rauhallinen, vaikka haasteita riittääkin. Euroopan integraatio on syventynyt, kun se on saanut uutta puhtia joko vähemmän sitoutuneiden maiden kelkasta jättäytymisen tai laajentumisen mukanaan tuoman piristysruiskeen kautta. Suomi hyötyy tätä kehityskulusta ja elää nykyistä vakaampaa ja vauraampaa kautta. Erityisesti Suomen taloutta ovat piristäneet uudet teknologiset innovaatiot (esim. tekoälyyn liittyen) ja vesivarantojen tuomat mahdollisuudet.

Venäjä on kehittynyt länsimäisemmäksi ja sen johdossa on demokraattisesti valittu nykyisten oppositiovoimien piiristä noussut johtaja.

Länsimaat ovat ottaneet vastuuta globaalien ongelmien ratkaisemisesta ja globaali hallinta on tehostunut. Kehittyvissä maissa koulutustaso on nousussa. Eriarvoisuus on edelleen voimakasta, mutta lieventymässä. Ilmastonmuutos on alettu saada hallintaan. Naisten osuus suurvaltojen korkeimmissa poliittisissa viroissa on kasvamassa.

Kehityssuuntaan on ollut vaikuttamassa uuden sukupolven nousu, eriarvoisuuden ja ilmastonmuutokset negatiiviset seuraukset ja globaali kapitalistisen ajatusmaailman vaikutusvallan heikkeneminen.

Mustat joutsenet

Lomakkeessa kysyttiin lopuksi vielä, mitä sellaista tulee tapahtumaan, jota kukaan ei osannut ennustaa.

Mikäli Suomi voittaa jalkapallon EM- tai MM-kisat (tai edes pääsee pelaamaan niissä), Hiski Haukkalasta tulee Suomen ulkoministeri, aikamatkailu keksitään, Turkki romahtaa heikoksi valtioksi, eläimet tekevät vallankumouksen, jedisotureita onkin olemassa, Suomen ja Ruotsin välillä solmitaan valtioliitto tai Koreat yhdistyvät, niin tätä kyselyä voi käyttää todistusaineistona väitteelle ”näinhän me kansainvälisen politiikan tutkijat jo vuonna 2016 ennakoimme”.

The Role of the European Union at the United Nations Human Rights Council

Hanna Tuominen

Lectio praecursoria, University of Helsinki, 9 June 2016

My dissertation studies the EU role at the United Nations Human Rights Council, which is a key UN body in the field of human rights. The Human Rights Council was founded in 2006 and it is located in Geneva, Switzerland. The HRC consists of 47 UN member states elected by the UN General Assembly for a three years term. Finland's foreign minister has announced that Finland will apply for the HRC membership for the term 2022-24.

According to the founding resolution the HRC is responsible for promoting universal respect for the protection of all human rights, without distinction of any kind, and in a fair and equal manner. The Council should also address situations of violations of human rights and make recommendations thereon. It is a heavy mandate and responsibility for a political body.

This is because the UN member states often have quite different views about human rights questions, and especially what should be done in particular cases of violations. These disagreements diminish the ability of the international community to respond to human rights crises. Furthermore, today the idea of universal human rights is also increasingly challenged, and new, competing interpretations of these rights are offered on cultural grounds. Also the work of human rights defenders, and their cooperation with the UN, has become a dangerous business in some parts of the world.

Many commentators have claimed that the HRC has not been able to fulfil its tasks in the best possible manner. The Council has for example suffered from political divisions, some of its member states continue to systematically oppose country-specific resolutions, and civil society participation and space is limited at the HRC. At the same time, there are many serious human rights situations around the world, for example in Syria, Ukraine, North Korea, and South Sudan, which would demand the Council's attention and urgent action. Inability of the international community to act in the face of mounting human rights violations seems frustrating.

However, there are also many reasons for cautious optimism. The HRC has improved its relevance and visibility with important achievements at both a thematic and a country-specific level. Especially the Council's new mechanism, the Universal Periodic Review, has been able to study the human rights record of every single UN member State, which supports universality and impartiality. Despite polarisation, States from different regions have also managed to work together in a spirit of dialogue and cooperation in many cases. As a result, they have been able to produce a number of important and timely resolutions.

This year the Human Rights Council celebrates its 10th anniversary. This provides a natural moment for evaluating its impact and effectiveness, as well as its future possibilities.

According to an EU statement (at the HRC last February):

In this 10th anniversary year of the Human Rights Council, we should all renew our commitment to an ambitious and principled international human rights agenda, backed by an impactful, responsive and relevant Council that upholds the cause of human rights within the UN system. Let us unite to fully realize universal human rights.

The high rhetoric of the EU raises interesting question; what kind of role the EU has played at the HRC? How has the EU been able to work in a global institution, famous of its challenging circumstances and political divisions?

Role theory framework and Normative Power role

My dissertation provides an answer to this question. I proceed by following the framework of role theory. In short, role theory explains foreign policy behaviour by exploring the roles an actor plays in the international system. By definition, roles refer to patterns of expected, appropriate behaviour and they may serve several functions; they classify actors, they influence how actors define their interests, and they shape their policy choices.

The EU's role in the world has often been characterized in a positive manner. For example in the 1970s the European Community was seen as a "civilian power" or even a "civilizer" of state relations. The attempt was to shape conceptions of the EC as a trading bloc, which differed from major military powers. The civilian power image underlined the Europe's possibility and potential to work as a force for good.

One of the most popular EU role conceptualizations, normative power Europe, was launched by Ian Manners in 2002. According to Manners, the EU is a normative power in the sense that it has the ability to shape the "normality" of international relations by changing existing norms and standards. The normative power role focuses on the defence of universal principles with non-coercive methods, preferring dialogue and co-operation with different partners. Normative powers are also assumed to be able to influence others, for example, by persuasion and leading through example.

The normative power Europe idea has evoked also strong criticism. One of the main reasons for this criticism is that the concept is claimed to be politically loaded concept, eagerly adopted by EU politicians. In this respect, it could be interpreted as a self-image of the EU.

One of the important functions of the normative power idea was to provide legitimacy for the EU's developing foreign policy actorness. It was also used to differentiate the EU approach from the approaches of other actors. At the turn of the millennium, the normative power role was constructed especially as an alternative for the US preference for unilateralism. In 2003 the European Security Strategy expressed strong EU commitment to effective multilateralism and the UN. For the EU, saving and reforming, as well as extending the multilateral system constituted a significant new role in international politics.

However, roles are always related to certain historical time period, and they reflect the prevailing political realities and circumstances. The EU's normative ambitions face challenges in the current world order; other actors are not necessarily willing to accept the EU's role claims and they also deliver competing norms. The roles the EU is able to play in the world are often highly context-dependent and issue-specific. Legal-institutional as well as political factors precondition internally and externally the EU's participation and possible roles in different institutional contexts.

The EU role at the UN

The role challenges of the EU become highly visible at the UN. The EU sees the UN human rights machinery as an important arena for its normative efforts. The HRC provides the most global arena for the human rights debate and, hence, the EU finds it highly relevant place to search for legitimacy for its human rights positions. The EU has demonstrated its willingness to support and contribute to the work of the HRC already from the beginning. The EU's active engagement and rhetoric during the establishment of the Council raised high expectations in other actors. As the US boycotted the HRC during its first years, the EU was seen as the most likely candidate to take leadership in this body.

Despite high ambitions and EU unity, the EU has had difficulties in reaching results at the HRC mainly because of the dominance of the non-Western majority. The EU's interpretation of human rights, as well as its persuasiveness in the eyes of others, has been put into the test. Should the EU strongly defend its values or should it aim to build bridges and courage multilateral cooperation and solutions, even if this would compromise its values?

Whatever the EU chooses to do, it will have both positive and negative consequences for its image as a human rights power. This dilemma demonstrates why the HRC is an interesting case for examining the EU's possible role as a normative power.

The EU's role at the HRC is not solely dependent on its intentions to construct a certain kind of self-image. There may actually be a notable gap between the EU's own role conception and how other actors in the HRC perceive it. If the EU aims to carry a certain kind of role, this role should also be recognized by external audiences and different EU partners.

In my dissertation I claim that understanding of EU foreign policy roles needs to acknowledge that actor's roles are always constructed in the interaction between the actor and its different others. Hence, roles always have ego and alter sides. Furthermore, the actual behaviour of the EU, which role theory calls role performance, is highly consequential in constituting the EU role. The actor's role performance is influenced by ego and alter expectations, but at the same time it feeds back these expectations.

In the following I will shortly discuss the EU role at the HRC from these three perspectives: the EU self-image, role performance and external perceptions of its role.

Self-image of the EU

The EU's self-perception forms the very starting point for analyzing its role at the Human Rights Council. By definition, the EU's own role conception refers to a set of norms expressing the self-expected foreign policy behaviour and EU approaches to other actors.

In my dissertation it is assumed that collective roles are communicated through official foreign policy documents and through the more unofficial opinions of policy makers. Hence, the self-perception of the EU is studied through official documents and through 23 theme-based interviews conducted with External Action Service staff members (in Brussels and Geneva) and with EU member state human rights experts working in their national delegations in Geneva.

Through the EU documents, the main features of the EU's self-image were captured: the EU sees itself as a defender of universal values, as a contributor and supporter of the UN, and as a partner for different third parties. According to EU human rights experts, the EU works as a "force for good" at the HRC by fighting against those actors who aim to undermine the respect for universal human rights. The EU was, for example, seen as a representative of universal principles in the world.

According to this self-image, the EU is able to show an example for others by acting in the forefront of human rights through its highly developed institutions and mechanisms. The EU also provides help and empowers other actors, such as other states and human rights organizations, to take part in the Council's work.

As a conclusion, the EU's self-perception at the HRC seems to be rather coherent and reflect several aspects of the normative power image. Despite this rather positive self-perception, many EU interviewees also underlined realistic expectations of what the EU can achieve at the HRC.

Role performance

The next step was to look at concrete EU action at the HRC by concentrating on its role performance. Role performance is a key factor in legitimating actor's role claims, because the behaviour of an actor is assumed to reflect its role ambitions. If the EU sees itself as a normative power, is this reflected in its behaviour at the HRC?

My dissertation provides an overview of the EU's performance by considering EU relevance for its internal and external stakeholders at the HRC, internal and external effectiveness, and the EU's resource viability and efficiency.

First, relevance points to the recognition of the EU as an actor at the HRC. The EU must be first recognized to carry relevance before it can adopt more specific roles. Achieving relevance at the HRC is by no means self-evident as this arena is primarily created for individual states.

Secondly, EU effectiveness as goal achievement is evaluated as it is often related to the EU's output legitimacy. The EU has been successful, for example, by reaching its stated objectives. The EU and its member states have worked as initiators of relatively many successful resolutions. According to these findings, the EU seems to be a much more influential player at the HRC than previously thought. Importantly, less and less resolutions are adopted against the EU's acceptance. In this respect, there is also a difference between the EU and the US.

Thirdly, the EU ability to raise funds or personnel in relation to HRC functions is an important aspect of its performance and may also tell how serious the EU is with the HRC. The EU has also been able to activate a lot of resources relevant for the HRC. However, when these resources and achieved outcomes are compared, it seems that the EU is still not realizing its full potential. In other words, the EU could do much more at the HRC, if its ambitions as a normative power are considered. The EU's external effectiveness and efficiency are clearly limited by external conditions, which deserve more attention. How others see the EU and its role ambitions influences EU possibilities to perform well. Interestingly, the external image of the EU remains the least investigated aspect of the EU's possible normative power role.

External perceptions of EU role

Third aspect of role theory focuses on these external perceptions of the EU at the HRC. There are several reasons to study what non-EU actors think about the EU's role. First of all, external perceptions are able to inform us about the views of other actors, and help to form a more realistic and comprehensive understanding of the EU's role. Secondly, external perceptions are relevant in the construction of EU identity as identities are formed in the interaction between the self and others. Thirdly, external perceptions are highly relevant for EU policy performance and impact. Positive external images are often assumed to correlate with EU policy effectiveness.

Perceptions of others, such as other UN member states, regional organizations, human rights organizations and the HRC secretary, were studied through 40 expert interviews. It was noted that perceptions of the EU may differ among these others, depending, for example, on others' normative closeness to the EU but also because of power relations. On this basis, six different groups of the EU's others were formed: EU allies, moderates, developing countries, EU opponents, human rights organizations, and UN representatives.

The dissertation reveals that in the eyes of others, for example the European human rights institutions and practices were highly respected. The EU is also seen to represent a normative power in the sense that it is recognized as a supporter and defender of universal (UN) human rights norms and institutions.

However, the EU's promotion of human rights was not considered to reflect purely normative behaviour. There are also important economic and security interests behind the EU's human rights agenda.

The EU was seen as a leader in some human rights issues but often it was perceived reluctant to carry such a role. The EU's possible leadership through example is diminished because the EU is inconsistent in many respects. Often the EU directs its attention to weaker states, while it avoids criticizing its important partners. Also the EU's inability to discuss European problems, such as the rights of migrants and minorities, were often mentioned by other states. The EU was also seen less skilled to communicate with other actors. These things made the EU a less credible human rights actor in the eyes of others.

Interestingly, the EU was still perceived to differ from others actors, most notably the US. When these two actors were compared, the EU was mainly seen to provide a less coercive and soft approach to human rights.

In general, the EU's normative power self-image was only partially mirrored in the perceptions of its different others at the HRC.

Conclusion

The head of the EU delegation to the UN in Geneva, Peter Sørensen, wrote in his blog after the last HRC session:

This session showed, once again, that the Council is not perfect. Ten years into its life, it has achieved many successes, but it has also sometimes fallen short. However, as anyone who has been a parent of a ten year old child knows, the way to deal with shortfalls and difficulties is not to give up: it is rather to redouble our efforts and together raise a strong and successful adult.

As a mother of a ten year old daughter, I think this analogy works pretty well. You probably do your best, but success always remains uncertain. Still you need to try and not to give up.

In light of my dissertation findings I believe this is what the EU has actually done with the HRC. The EU engagement during the 10 years has been crucial for the work of the HRC. In other words, the Council's achievements would look quite different without the EU's contribution. The EU has helped to build a stronger global body for the protection and promotion of human rights, even if not all of its methods have succeeded to serve the HRC in the best possible manner.

The dissertation is available at: <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/162475>.

KATSE
F I S A

Kirjoittajat

Hiski Haukkala
apulaisprofessori
Tampereen yliopisto

Leena Malkki
yliopistonlehtori
Helsingin yliopisto

Aleksi Neuvonen
tutkimusjohtaja
Demos Helsinki

Heikki Patomäki
professori
Helsingin yliopisto

Hanna Tuominen
jatko-opiskelija (väit.)
Helsingin yliopisto